

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VECHÁDZAJÚ KAZDÚ SOBOTU NA ŠESTNASŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
 Na pol roka --- 2 " — "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedny redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ :
 JAN MOLNÁR.

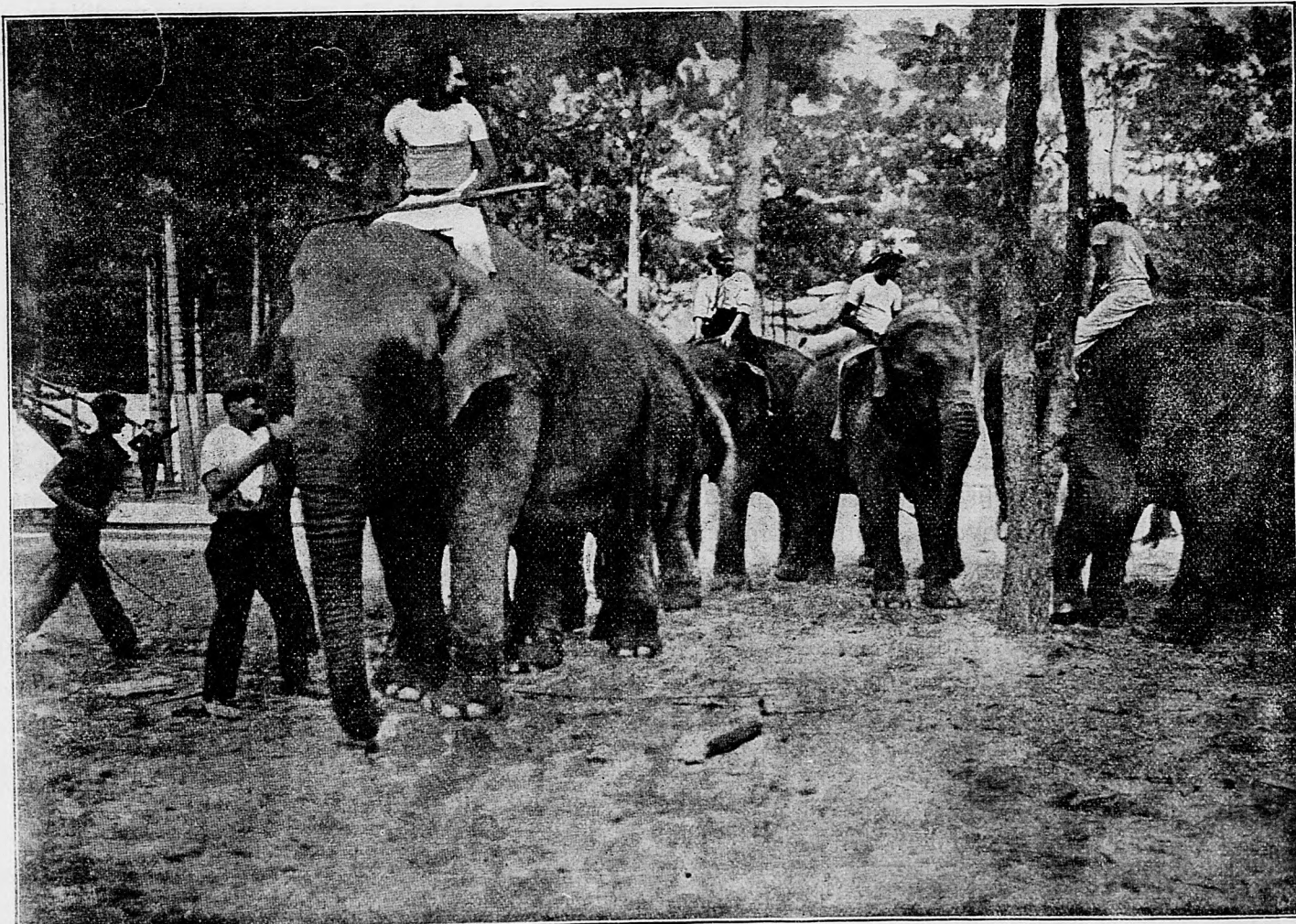
Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Ako ľud chce...!

Staré porekadlo hovorí: «Ako si vosteľ, tak budeš spať». Toto porekadlo v celom jeho význame vzťahuje sa nielen na jednotlivé osobnosti, lež vôbec aj na ľud a na všetky jeho pomery. Hovoria tiež, že je človek kováčom svojho šťastia. Toto platí zarovnak aj o ľuďoch. Jednotlivci, ako aj ľud nachodia sa v takom stave a v takých okolnostach, aké si sami pripravujú.

Keď v daktorej krajine farizeji a zákonníci, freimaureri, socialdemokrati a iní bezbožníci panujú, kto je tomu na príčine? Nikto iný, ako ľud. Stáva sa to ako ľud chce. Keby ľud spolu držal a najmä keby kresťanský ľud nebol chladný a ľahostajný v najvážnejších jeho záležitostiach, farizeji a zákonníci, freimaureri, socialdemokrati a iní bezbožníci nikdy by ho nemohli zdieľať a nesmeli by s ním dľa svojej ľubovôle jednať a k svojmu prospechu ho využívať. Stáva

Indické pracujúce slony.

sa to preto vo verejnom živote len tak, ako ľud chce.

Kto sa o tomto presvedčiť chce, nech si pohliadne na Francúzsko. Táto krajina oslavovaná bola dakedy ako prvá dcéra katolíckej cirkve. A teraz? Stáva sa tam tak, ako ľud chce? Vo Francúzsku panuje všeobecné volebné právo s tajným hlasovaním od roku 1843. Ľud francúzsky, vo väčšine katolícky, volí si slobodne a neodvisle zastupiteľov do zákonodarstva. I ako vyzerajú títo zastupitelia? Ako ľud chce! Sú to freimaureri, socialdemokrati, početní ľudia bez Boha a náboženstva. Aké že ale zákony vynášajú? Či také, ako ľud chce? Oj nie! Lež také aké sami chcjú a ktoré sú im osožné, Za tieto zákony je ale zodpovedný aj katolícky ľud vo Francúzsku, bo keby si bol iných zastupiteľov vyvolil do zákonodarstva, nebolo by tam: odlúčenie cirkve od štátu, zhabanie pokladov a majetkov cirkevných, pozatváranie katolíckych škôl, semeníšť a nemocníc, preháňanie mníchov a mnišiek. Všetko toto stalo sa ako ľud chcel, bo si do snemu takých ablegátov vyvolil, ktorí v mene svojich voličov, teda ľudu, dopustili sa výš uvedených zločinov.

Francúzskemu zákonodarstvu ale prichádza chutnanie s jedním. Lepšie povedano: čím viac jedia, tým sú hladnejší. Za jejich parlamentárne účinkovanie, ktorým priviedli ľud o jeho poklady, zaplatiť im musí ľud a to nie veľa, len malicherných *polštvrtamilliona frankov*. Tolkoto koštovalo prevedenie chýrneho zákona rozluky cirkve od štátu. Stáva sa to teda zas, ako ľud chce. Celý rachunok je jednoduchý. Pri pojednávaní krajinského rozpočtu žiadali k zaokrytiu útrat, prevedením zákona rozluky cirkve od štátu zapríčinených:

francúzsky minister pravosúdia 676.000 frankov za súdobné pokračovanie proti katolíkom z príležitosti prevedenia zákona rozluky;

minister vnútorných záležitostí žiada malicherných 1.7 milliona frankov, ako denné a cestovné trovy pre policajtov a štátnych orgánov pri popisovaní cirkevného majetku;

vojanský minister žiada: 645 tisíc frankov za vyrukovanie vojska ku vylámaniu kostolných dvier; 1,225.479 frankov za policaj pri popisoch kostolného majetku upotrebenú a 1,034.680 frankov za vojsko a žandárov ku týmto popisom.

Dohromady teda rátajú si francúzski páni ministri za jejich peknú prácu malicherných polštvrtamillionov frankov. Katolíci vo Francúzsku prišli o celý cirkevný majetok a včul ešte aby aj za to platili pánom ministrom, že ich láskave orabovať ráčili. Stáva sa to teda tam tak, ako ľud chce.

Alebo pohliadnime len na naše vlastné pomery. U nás tiež previedli takrečené cirkevno-politické zákony. Toto sa tiež tak stalo, ako ľud chcel. Keby náš ľud nebol vždy a vždy volil do snemu liberálov, o cirkevno-politických zákonoch nebolo by bývalo ani chýru, ani slychu. Zákony tieto ale — odhliadnuc od iného — sú drahé, zapríčiňujú ľudu mnoho neprijemností, ľud ale vzdor tomu robí zavše tak, ako chce a nedaj Bože, že by pri voľbách podporoval kresťanskú ľudovú stranu.

Keď povážime pomery nejednej dediny, vidíme, že tam pán notár panuje ako dajaký baša v Ázii, bo je pán rychtár slabý a vo všetkom od notára odvislý, obecný majetok sa snáď premrhá, škola je ošarpaná, židia bohatnú a kresťania chudobnejú. Stáva sa to všetko ako ľud chce. Bo keby tí občania chceli, vyvolili by si nový svedomitý úrad a nejeden smutný Kocurkov premenil by sa o krátky čas v opravdovú Zlatnicu.

Za práva cirkve katolíckej, za spravodlivé a zákonné požiadavky ľudu bojuje kresťanská ľudová strana. Programm tejto politickej strany obsahuje v sebe všetky podmienky toho, aby verejné pomery nášeho ľudu v každom ohlade k lepšiemu sa zmenily. Len to by bolo potrebné, aby náš ľud chcel a hneď sa všetko k nášmu blahu premení.

Prečo ale nechce náš ľud, aby zmohla sa kresťanská ľudová strana? Prečo nechce náš ľud, aby naša strana, jediná to a opravdová strana kresťanská, bola na sneme silná, aby tak tým ľahšie zastávala jeho práva a požiadavky? Prečo kresťanskej ľudovej strane nepomáha ľud k úplnému víťastvu? Veď keď by naša kresťanská ľudová strana bola na sneme najsilnejšia, vtedy by všetko tak bolo ako ľud chce! Ona by len žiadosť ľudu plnila!

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Podivné objavy.

Od jedného času spatrujeme v našej vlasti isté objavy, ktoré tak v politickom, ako aj sociálnom ohľade vstave sú ľud náš znepokojovať a vo verejnom živote krajine zapríčiniť nemalej škody. V záujme ľudu treba sa preto s týmito veľmi podivnými objavmi zaoberať.

Medzi Valachmi a Srbmi túlajú sa agitátori z Belehradu a Bukareštu a búria ľud proti Uhorsku. Po nemeckých dedinách na Dolniakoch chodia známi buriči z Viedne, Grácu, Mníchova a Berlínu a rozširujú jejich «veľkonemecké» učenia. Naši drahí bratia Horvati nenie sú s tým spokojní, že jejich najohnivejší agitátor proti Uhorsku vyslanec Supilo ako Dalmatinec nemá volebného práva ani v Horvatsku, ani v Uhorsku a zavolali si ešte aj dalmatinského vyslanca Spincic-a na pomoc a tento ako člen viedeňskej ríšskej rady prišiel do Budapešte a búril tu vyslancov horvatských, teda členov uhorského krajinského snemu proti Uhorsku, proti jejich vlasti, ku ktorej patrí aj Horvatsko. Nápadné je ale pri tom, že minister vnútorných záležitostí nenariaďil, aby toho agitátora pekne-krásne odviezli nazpät do Viedne!

Ešte podivnejší objav je to, čo si dovolili židovskí socialdemokrati. Na sviatok apoštolov Petra a Pavla svolali do Budapešte veľký kongress socialdemokratov nemeckej reči. Predseda tohoto kongressu bol žid Max Grossmann, hlavný rečník bol žid Jakub Weltner. Aby ale židovskí socialdemokrati jejich kongressu dali ešte väčšej významnosti, zavolali si vodcu rakúskych socialdemokratov, člena viedeňskej ríšskej rady Engelberta *Pernerstorfera*. Tento červený Engelbert aj prišiel do Budapešte a držal verejné reči na socialdemokratiskom kongresse vo sviatok apoštolov Petra a Pavla a v nasledujúcu nedeľu. Tri reči tu držal viedeňský vyslanec a socialdemokratický vodca Pernerstorfer, búril robotníctvo verejne proti náboženstvu a vlasti, tupil, hanil uhorskú vládu, nešanoval ani len jeho veličenstva kráľa a ani vláska na hlave sa mu nezkrývalo. Podivná vec je, že národnárske noviny schvalovali toto nehanebné vystupovanie viedeňského socialdemokrata Pernerstorfera, lež ešte podivnejšie je, že sa tento človek opovážil ísť do uhorského parlamentu, ktorý v jeho rečiach

znevážil, kde ho potom istý židovský ablegát hore-dolu vodil.

Lež ďalej. Od desaťročia hrnie sa do Uhorska židovstvo z Haliče a iných krajov, zkadiaľ ho vyhánajú. Títo cudzinci zaplavujú nielen našu krajinu, lež neslýchanou úžerou vyciciavajú náš ľud a nivočia ho mravne a duševne. Stredišťom zkazonosného účinkovania dovandrovaného židovstva je Budapešť. Ako toto účinkovanie vyzereá, to vysvitá z úradnej zprávy štátnej policaje o pomeroch bezpečnosti v hlavnom meste minulého roku. Ako zneje táto štatistická zpráva štátnej policaje? «Následkom hrozného a nepretrženého prípravu haličských, ruských a rumunských židov počet šudierstva, falšovania, krádeží a iných prečinov zmáha sa v strašnej miere a najväčšiu čiastku týchto ohavných zločinov páchajú židia».

Ídme ale ešte ďalej! Privátni úradníci a kupeckí zamestnanci držali vo sviatok apoštolov Petra a Pavla veľký kongress v hlavnom meste. O tomto kongresse vysvitlo, že to bolo vlastne len socialdemokratické shromaždenie, na ktorom rečníci krom náboženských záležitostí znevážili pokračovanie krajinského zákonodárstva a vlády. Predseda kongressu bol žid Emanuel Halász, rečníci boli tiež židia Adolf Gelléri, Fried, Janka Grossmann, Max Deák, Vilhelm Fenyő, Leopold Kreutzer, Róza Schvimmer, Vilhelm Tauber, krajinský vyslanec Vilhelm Vázsonyi (Weissfeld). Ako z tohoto kongressu vidno: všetci privátni úradníci a kupeckí zamestnanci v celom Uhorsku sú — židia.

Konečne: v starobyľom meste biskupskom Pécs, teda v Pätikostoloch, držali tiež 29. a 30. júna veľký kongress takrečený slobodne «zmýšľajúci». V predsedníctve a medzi rečníkmi, krom niekoľko zmrzačených kresťanov, boli nasledujúci židia: professor university Pickler, Samuel Fényes, Vilhelmina Glücklich, Julius Hajdu, Felix Somlyó, Viktor Jászi atď. Teda «slobodne zmýšľajúci», nepriatelia kresťanstva, šľachetných mravov, kresťanskej poctivosti, rodiny a lásky ku vlasti sú tiež — židia.

Nenie sú toto podivné objavy? Tým viacej má sa organizovať náš pospolitý ľud pod zástavou kresťanskej ľudovej strany!

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreššana»!

Manželstvo v socialdemokratickom štáte.

Svetochýrny učenec P. Viktor *Kathrein* opisuje na základe učenia socialdemokratických vodcov v mesačníku «*Stimmen aus Maria-Laach*» ako má vyzeráť manželstvo v budúcom socialdemokratickom štáte. Spomenutý učenec k dôležitejšiemu vysvetleniu tohoto predmetu odvoláva sa aj na to, ako o manželstve v budúcom socialdemokratickom štáte myslia a píšú socialdemokratické významné spisovateľky Ida Häny-Lux, Wally Zepler atď.

Ľudia vôbec hovoria, keď sa ženy začnú bláznif, svet musí zahynuť. Tie chýrne socialdemokratické spisovateľky sú ale, tak sa zdá už celkom zjašené a keď človek číta, čo ony o stave manželskom píšú, musia mu nevdojak napadnúť slová proroka Daniela, ktorý povedal: to je začiatok konca. Sviatosť stavu manželského tieto vysokoučené baby celkom zapierajú a celú túto ustanovizeň so všetkým, čo ku tomu patrí najradšej hodily by do komory medzi staré železo. Socialdemokrat od kostí na ničom sa nevie tak veľmi rozpáliť, ako keď slyší spomínať sväté veci, alebo sviatosti. Socialdemokratické baby sú ale ešte horšie. Dľa pochopov týchto zjašených báb manželstvo nemá byť sviatosť, lež ani to slovo vernosti, ktorým sa mladoženici pri sobáši viažu, nemá mať platnosti. V socialdemokratickom štáte totiž sobášov ani nebude. Mládenec a dievka sejdu sa ako vrabci a keď im napadne, jeden ide na pravo a druhý na ľavo. Čo po nich príležitostne ostane, o takú maličkosť nech stará sa socialdemokratický štát.

Socialdemokratický apoštol Bebel hovorí: «Čo komu do toho, keď žena muža opustí a ide za druhého». Starý kocúr socialdemokrat Kautsky zase píše: «Viacej než kedykoľvek túžia prítomne ľudia po tom, aby svoju osobnosť slobodne vyvíňovať a svoje osobné záležitosti, nadvšetko útle záležitosti manželstva slobodne a osobne usporadovať mohli».

Ako ale myslia a píšú o stave manželskom výšudané socialdemokratické spisovateľky: Ida Hany-Lux, Wally Zepler, Oda Olberg to je už až hrúza. Ida Hany-Lux píše nasledovne: «Manželstvo je otroctvo a každá manželka otrokyňou svojho manžela». Wally Zepler zasek tymito

slovami predáva jej socialdemokratickú múdrosť: «Len hlúpa baba zaviaže sa mužovi, ktorý ju zato trýzni». Oda Olberg zbožňuje ženské čo porodia deti krom stavu manželského a hovorí: «Klobúk treba z hlavy dolu vziať pred takýmito hrdinkami, čo nedbajú o štekanie ľudí a svetu na truc, vydobíjajú svoje večné právo a verejne priznávajú sa k nemu». Je to doprosta zbožňovanie a schvalovanie verejného smilstva!

Nuž kresťanskí mužovia a kresťanské matky! Keby tieto zkazonosné a nehanebné učenia socialdemokratické dakedy do života uvedené boly, či vtedy muž a žena nepovedú taký život ako cigáni, alebo ako tie nerozumné stvorenia. Ako by to ale potom vyzeralo v ľudskej spoločnosti? Len tak, ako to francúzsky cisár Napoleon I. kedysi povedal: «O peknú hrušku a o najkrajšiu ženu rvať sa bude celý svet».

Základom ľudskej spoločnosti je rodina, kto tento základ podryje, keď ho pozbaví kresťanského ducha, ten zničí spoločnosť ľudskú. Toto ale všetko chcjú bezbožní socialdemokrati. Národnárske noviny ale vzdor všetkému tomu odporúčajú bohaprádznu socialdemokraciu nášmu slovenskému ľudu. Kresťanskí rodičia! Nečítajte a dietkam vašim tiež nedovoľte čítať také noviny, čo tupia vašu vieru, vaše náboženstvo, vašich biskupov a kňazov a všetko čo je vám sväté, lebo tie podkopávajú s tým šťastie vaše i vašej rodiny, keď vás ku bezbožnej a bohaprádznej socialdemokracii vábia.

Judášska mzda.

Desať korún od hlavy každého vystahovalca! Sú ho hrozné slová a predsa sa nedajú zapierať, bo tí nesvedomíť agenti, čo úbohý ľud náš k tomu zvädzajú, aby opustil svoju vlasť, svoj kraj, svoju rodinu, dostávajú skutočne 10 korún od hlavy každého vystahovalca. Presvedčiť sa o tom môže každý z niže udaného listu, stojí to tam čierno na bielom. Peniaze vždy veľký zástoj hraly v ľudskom živote. Judáš vo dne, v noci rozmýšľal, ako by prišiel ku peniazom a konečne svojho vlastného majstra predal za tridsať strieborných. Ako Judáša ku neslýchanému zločinu zvedly peniaze, tak aj prtomne nesvedomíť ľudia za peniaze ku bárs čomu sú

hotoví. Z lásky ku peniazom dopúšťajú sa ľudia vraždy, krádeže, teda tých najohavnejších prečinov. Z lásky ku peniazom predávajú ľudia svoje presvedčenie, svoje a druhých dobré meno. Sú ľudia, čo za peniaze všetko majú na predaj, kupčia so všetkým, ešte aj s ľudským tovarom. Zvádzanie nezbehlého ľudu ku vyvandrovaníu do cudzieho sveta nenie nič iného, ako kupčenie s ľudským tovarom. Nesvedomíťi agenti túlajú sa po všetkých krajoch krajiny a nahovárajú ľud k vyvandrovaníu. Nerobia to ani z lásky k ľudu, ani za darmo. Judáš dostal za jeho zločin 30 strieborných, agenti, čo ľud ku vyvandrovaníu verbujú, dostávajú najmenej 10 korún od hlavy každého vyvandrovaného. Toto je už neslýchaná ohyzdnosť, akej sa len takíto agenti môžu dopúšťať. Každý úbohý vystahovalec, čo sa dá agentom naviesť, má teda predovšetkým vedieť, že v tom okamžení ako agentovi dal svoje slovo, predal mu svoju hriešnu hlavu za desať korún. Toto je tá judášska mzda, akú dostávajú agenti od hlavy jedného každého vystahovalca.

Kto sú ale títo agenti? Sú to zväčša židia, čo tolko špekulujú s ľudským tovarom. To je tá najohavnejšia spekulácia. Od žida pre ľud nič dobrého očakávať nemožno. Keď sa teda takýto agent blíži k našemu ľudu, už by mal každý vedieť, že to robí zo kšeftu. Zo kšeftu sľubujú úbohému ľudu zlaté hory v cudzom svete, na pekne maľovaných obrázkoch ukazujú mu krásne kraje v Amerike, opisujú mu, ak veľké výrobky dostávajú tam robotníci, ba ešte aj tým pašmú ľudi, že tam zeme dostať kolko kto chce darmo, alebo odpoly za darmo. Všetko toto je len mam a klam. Robia to agenti všetko len za tú judášsku mzdu. Oni dostanú istých 10 korún od každej hlavy vystahovalca, čo sa ale tam s tým úbohým svetom stane, či dostane robotu alebo nie, či tam môže vyžiť, alebo či hladom zomre, o to sa tí nesvedomíťi agenti celkom nič nestarajú.

Pravda, že z vystahovalcov mnohí najdu aj v Amerike výživu, nie ale všetci. V Amerike sa už tiež časy premenily a ozaj nie k dobrému cudzieho robotníctva. Keby naši ľudia doma chceli tie práce vykonávať, ku ktorým sú v Amerike prinútení, mohli by si tiež tolko vyrobiť ako aj tam. Keby ale náš ľud neslúchal na agentov,

ktorí ho k vystahovaniu vábí, vtedy by títo nedostali 10 korún od hlavy každého-jedného vystahovalca.

Ponevác sa ale títo agenti nevychvalujú s tým, že oni od každého vystahovalca dostávajú po 10 korún, dokážeme to listom hamburgskej lodnej spoločnosti, ktorý doslovne zneje takto:

«Ctený pán Holík!

Dozvedeli sme sa od pána Jozefa Vörösa, že vy tiež chcete z vašeho rodiska odcestovať do Ameriky, posielame vám preto náš cenník prevážania, v ktorom sú udané ceny lodných kariet a čas odcestovania lodí. Odpíšte nám kedy a s akou lodou žiadate si odcestovať. *Poslíte nám spolu 20 korún popredku*, aby sme vám mohli zabezpečiť miesto na lodi, akonáhle dostaneme podredku poslané peniaze, zabezpečíme vám miesto na tej lodi, ktorú si vyvolíte, pošleme aj lodnú kartu s návodom, kedy sa musíte z domu pohnuť a kade máte cestovať, aby ste sa sem šťastlivo dostať mohli. Popredku poslané peniaze ziahnu sa z ceny lodných kariet. Bez popredku poslaných peňazí nemožno na lodi miesto zabezpečiť. *Vám ctený pane od každých 20 korún popredku poslaných dáme 10 korún premiu, ktorú summu si hneď doma ziahnite a nám pošlite len 10 korún*, na lodnej karte ale kvitujeme vám celých 20 korún. Vašej ctenej odpovedi v ústrety hľadiac, sme a ostávame so zvláštnou úctou

Hamburg, Bahnhofstrasse 9.

Ludvik Scharlach a druhovia,
bankový obchod.

Tu to teda máte drahí bratia čierno na bielom! Každý taký ľudomil, či je židák, alebo nie, či vás doma alebo z Ameriky zvádza ku vyvandrovaníu, z každých 20 korún, čo popredku na lodnú kartu pošlete, dostane 10 korún. Toto je tá judášska mzda! Za toto sa vám podlizuje, za toto vás vábí a zvádza, aby dostal 10 korún za vašu hlavu. Svrbí ho dľaň a preto ju chce pomastiť tým judášskym grošom, Nedajte sa krajaní!

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

Valné shromaždenie katolíkov Uhorska.

Krajinská Jednota katolícka ku valnému shromaždeniu katolíkov Uhorska uverejňuje nasledujúce vyzvanie:

Krajinská Jednota katolícka, ktorá sriadiuje valné shromaždenie katolíkov Uhorska, na vedomie dáva katolíckemu obecnstvu, že VII-me valné shromaždenie katolíkov Uhorska vydržiava sa dňa 25., 26. a 27. augusta bežiacého roku v Pätikostoloch (Pécs) v miestnosti na priestore výstavy vybudovanej.

Sriaďujúci výbor valného shromaždenia i pri tejto príležitosti vypúšťa dvojaké karty, a sice: 1. *vstupné*, ktorým účasť brať možno vo všetkých zasadnutiach valného shromaždenia. *Cena 1 koruna*. S touto kartou spojená je poukázka k výhodnému cestovaniu. Kartú po jednej korune členovia katolíckej «Ludovej Jednoty» dostanú zdarma. 2. *Členové karty*, ktoré oprávňujú ku stálemu a číslu karty zodpovednému sedisku pri verejných zasadnutiach, pri zatvorenom zasadnutí pred zakončením shromaždenia a ku hlasovaniu. *Cena 5 korún*. S touto kartou spojená je tiež výhoda pri cestovaní po železnici. Karty možno popredku vymeniť do 20. augusta u *Katolíckej Jednoty* (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.). Poukázky k výhodnému cestovaniu spolu s kartami zasiela Katolícka Jednota. Od 20-ho augusta vstupné a členové karty vymeniť možno u sriaďujúceho výboru v Pätikostoloch. (Pécs, Belvárosi Kath. Kör).

Všeobecný program: V nedeľu popoludní dňa 25. augusta dve verejné shromaždenia. O 4. hodinách popoludní eucharistická procesia. Večer o 6. hodine slávnostné zahájenie valného shromaždenia.

V pondelok dňa 26. augusta od rána do 5. hodiny popoludní odbavujú sa rozličné kongresy a shromaždenia, totižto: shromaždenia a kongresy kresťanských socialistov, katolíckych spolkov tovaryšských; kongres eucharistický, shromaždenie spolku sv. Ladislava a spolku Školných Bratov, ako i odborné zasadnutia iných kultúrnych, charitatívnych a sociálnych spolkov. *Večer je prvé verejné a riadne zasadnutie.*

V utorok dňa 27. augusta ráno o 10. hodine je druhé a o 5. hodine popoludní tretie

verejné zasadnutie. Pred tretím verejným zasadnutím odbavuje sa zatvorené zasadnutie. Po zakončenom zasadnutí je pobožnosť vďakov vzdávania v sídelnom chráme. Valné shromaždenie zakľúči sa potom verejnou slávnosťou na priestore výstavy.

Bratia katolíci! Ku vám sa obraciame, čo stojíte na bojišti. Pospiechajte sem, aby ste sa učili a oduševňovali. Pospiechajte ku valnému shromaždeniu katolíkov Uhorska, aby ste vydali svedectvo o vašej vernosti ku viere a o vašom zmužilom srdci ku obrane nášeho náboženstva. Zbehlosť a verné spoludržanie zabezpečia nám isté víťazstvo. Do videnia pri VII. valnom shromaždení katolíkov Uhorska v Pätikostoloch.

Katolícka Jednota.

POLITICKÉ CHÝRY.

Hlinka a Párvy.

Nepredpokladáme, že článok v 30. čísle «Ludových Novín» pod týmto heslom uverejnený sám pán Hlinka napísal. To ale vyznať musí každý, čo ten článok prečítal, že ním «Ludové Noviny» pánu Hlinkovi veľmi zle poslúžily. Bo veď čo to má znamenať, keď udajne katolícke «Ludové Noviny» nasledovne píše: «Biskup Párvy z božieho dopustenia a z vôle maďarskej vlády, biskup spišský, nijako sa nemôže odhodlať na ukončenie svojho sporu s farárom Hlinkom?» Čo to má znamenať, keď ďalej píše: «Hlinka neprosí o milosť, on sa nechce osmierniť s biskupom?» Konečne čo to má znamenať, keď tie udajne katolícke «Ludové Noviny» vyhrádzajú sa nasledovne: «Bud biskup, alebo Hlinka pôjde.» Znamená to tolko, že tie noviny, čo takto píše, nenie sú katolícke. Keby boly katolícke, musely by vedieť, že jeho excellenciu osvieteného pána biskupa Párvyho za spišského biskupa vymenoval rímsky pápež s porozumením apoštolského kráľa. Keby tie «Ludové Noviny» boly katolícke, musely by aj to vedieť, že jeho excellencia osvietený pán biskup spišský, ako diecezánsky, ne-

môže mať sporu so žiadnym svojim farárom. On je — ako to i ten najposlednejší klerik semišťa vedieť má — rímskym pápežom za biskupa, teda najvyššieho predstaveného cirkevného v celom biskupstve ustanovený. Kňazi vôbec prisahajú mu a následkom toho viazaní sú mu poslušnosťou. Túto prisahu musia svedomite držať. Každý biskup má právo poslušnosť žiadať od každého kňaza, sporu ale s podriadeným kňazom mať nemôže. Keby konečne tie «Ludové Noviny» boli katolícke, musely by aj to vedieť, ak hrozne škodia pánu Hlinkovi, keď o ňom píšú, že sa on so svojim zákonným biskupom «sosmieriť» nechce, alebo keď sa vyhrážajú: buď biskup alebo Hlinka pôjde. Socialdemokratické noviny dovoľujú si takéto výbuchy, katolícke ale nikdy.

Prečo nás nenávidia.

Osvedčili sme sa nedávno, že kresťanská ľudová strana nikoho nenávidí. Vzdor tomu pýtajú sa udajne katolícke «Ludové Noviny» prečo nás nenávidia? Nuž koho kedy nenávidela kresťanská ľudová strana? Pravda, to nemôžete dokázať. Ku svojmu ospravedlneniu pýtajú sa ďalej tie udajne katolícke «Ludové Noviny»: «Prečo nás nazývajú socialdemokratmi?» Kto neustále rozširuje zkazonosné socialdemokratické zásady, ten nemá práva takto sa pýtať, iba ak by o zkazonosných zámeroch socialdemokracie ani pochopu nemal, alebo ak by týmto zásadám taký falošný význam podkladal, ako ho «Lud. Noviny» svedovo predložily zásade demokracie len z tej príčiny, aby z toho ako prajný výsledok vykrútili tú vetu: «Teda naša politika, čo len slepý nevidí, je opravdive ľudová». Nie tak, práve týmto dokazujete, že vaša politika je socialdemokratická. Toto dokazujete ostatne aj tým, keď píšete ďalej: «*Že vraj kňazov, biskupov napádame. To nám majú za zlé.*» Sami uznávate, že napádate kňazov a biskupov, práve tak, ba ešte horšie ako červení socialdemokrati. Či vám toto nemusí za zle mať každý kresťan a katolík? Veď to je to najhroznejšie pohoršenie, ktoré tým celému svetu, nielen katolíkom, lež aj inovercom verejne dávate. Toto nám majú za zlé, píšete. Nuž kto že by vás za toto mohol chváliť? Lež aby ste svetu oči vytreli, odvolávate sa na kresťanskú ľudovú stranu, ktorá — ako to vy celkom falošne udávate — uverejňovala vraj mená takých kňazov a cirkevných hodnostárov, ktorých pokračovanie protivilo sa jej zásadám. Z tejto z cela nepravdivej predpokladky zatvárate nasledovne: «*vtedy nech nám nezazlievajú, nás na dno pekla neposiľajú preto, ponevác do verejnosti nesíme mená takých kňazov a cirkevných hodnostárov, ktorí medzi slovenským ľudom účinkujú, jeho chlieb požívajú, predsa stavajú sa do protivy so správnymi požiadavkami tohoto ľudu. Jestli možno tak hovoriť,*

sú zradcovia svojho slovenského ľudu.» Ako odvolávanie sa na jednanie kresťanskej ľudovej strany je bezzákladná lož, tak aj výš uvedené nové návaly sú to najohyzdnejšie zneváženie katolíckeho duchovenstva. Nezbedná opovážlivosť vaša ale vyniká nadovšetko z nasledujúceho, čo o sebe píšete: «*Keď slobodno bolo Kristu Pánu hovoriť o nájomníkoch a pastieroch, prečo by nebolo slobodno i nám podobného porovnania použiť?*» Kto je to ten «*nám?*» Má to byť Hodža, alebo Skyčák? To nevieme. Čo ale každý zdravého rozumu človek nahliadnuť musí, je to, že kto sa opovážuje porovnávať ku Kristu Pánu, ten sa rúha Bohu!

Poddanstvo v Uhorsku.

Tento, ku balamúteniu ľudu vhodný predmet obrába «Slovenský Týždenník» v dopise z Maršovej. Pýta sa prečo krajinský vyslanec pán Georg Szmrecsányi v záležitosti Maršovánov na sneme slova nepovedal? Nuž preto, bo je on vyslancom susedného okresu, bo o tej veci na sneme reči nebolo a zvlášte preto, bo čitateľov «Týždenníka» zmužili obrancovia a svetochýrni rečníci sú Hodža a Skyčák.

Zo strediska kresťanských spolkov.

Stredisko kresťanských spolkov držalo minulé dni shromaždenie v Nagybánysi s vodcami spolkov toho okolia. Zo stránky strediska dostavili sa k shromaždeniu krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany a správca strediska dr. Karol Wildfeuer, Franc Dávid, krajinský organizátor kresťanských spolkov, Zoltán Pisky, predstavený továrnej triedy a Rudolf Gerlics, okresný dozorca. Na shromaždení zastúpené boli spolky obcí Giródtótfalu, A. Szivágy, Felsőujfalu, Erdőszada, Tománya, Lippó, Szamosnagyorosló, Remetemező atď. Prítomných bolo veľa občanov, čo sa zaujímajú za kresťanské spolky, medzi nimi aj pán farár z Nagybánysi. Dr. Karol Wildfeuer zahájil o 10. hodine shromaždenie vo veľkej dvorane meštianskeho kruhu. Správca strediska keď prítomných privítal, v dlhšej úvahe vysvetlil osôžnosť spolčovania a spájania sa so strediskom kresťanských spolkov. Reč správcu hlboký dojem urobila na prítomných, počom ohlásil sa k slovu Anderko z Erdőszada a vyvinul potrebnosť toho, aby cieľom výdatnejšej podpory spolkov v stoliciach Szatmár a Szilágy stredisko zariadilo tam filiálku skladu. Ku tomuto predmetu prehovorili rečníci: Sztán z Geródfalu, Marchis z Tománya a Pisky. Správca dr. Wildfeuer schvaloval prednesené náhľady a vyslovil sa, že stredisko náklonné je po okoliach sriaďiť filiálky svojho skladu, o čom sa ostatne prítomne už pojednáva. Toto osvedčenie sa správcu prítomní prijali s hlučným potleskom a s tým zakončilo sa shromaždenie. Po zaklúčení shromaždenia sošli sa všetci v susednej dvorane ku skrovnému obedu, pri ktorom Sztán z Geródfalu vyniesol zápalistú zdavicu na veľazaslúženého správcu strediska dr. Karola Wildfeuera a Franc Dávid na vodcov vidieckych spolkov. O 5. hodine rozišla sa spoločnosť.

B E S E D N I C A.

Ján, strážmajster.

V tomto obrovskom človeku sjednotené byly všetky vlastnosti dobrého vojaka. A aký bol on, takí boli aj tí rekrúti, ktorých on cvičil. Dôstojníci mohli byť ubezpečení, že kde je strážmajster Ján, tam nemôže byť neporiadok.

V jeden deň na rohu jednej ulice stal Michal Drahoš, kde ho strážmajster Ján zazrel. Michal sa práve so svojou milenkou shováral. Strážmajster ho obišiel, vytrhol mu bajonett a potom udrel ho s ním pár razy po hlave.

— Takto nosí vojak svoju zbraň?! — okríkol sa na prekvapeného Michala.

Michal triasol sa od zlosti, ale utišil pobúrenosť krve svojej, veď videl pred sebou svojho predstaveného.

Strážmajster Ján hodil na zem bajonett a potom povedal:

— Zdvihni si ho. Choď do vachteimre a daj sa zapreť do zajtroku. Marš!

Michal zdvihol bajonett, strčil ho do pošvy, ale zápasil so sebou, či by nemal prebodnúť strážmajstra. Pozdravil po vojansky svojho predstaveného a šiel do kasárne. Cestou mrmlal pre seba:

— Počkej šelma, jaknáhle sa od vojančiny oslobodím, ty zomreš.

Strážmajster tam zostal a dal sa do rozhovoru s dievkou. Táto mu robila vyčítky, prečo bol taký prísny k jej Michalovi. Kým hovorila, obzrela si od hlavy do päty strážmajstra a uznala, že je driečnejší ako Michal, ku ktorému necítila lásku, len priateľstvo. Boli z jednej dediny, to bolo všetko. To povedala aj strážmajstrovi. Na to povedal Ján, že nebude držať Michala až do rána zapreného v žalári. Dlho sa ešte rozprávali o všeličom a potom sa rozišli.

Strážmajster Ján dozvedel sa osobne, že Milka nie hocaké dievča, ktoré dalo by sa nahovoriť ku každým dobrodružstvám, a to veľmi dojalo tvrdé srdce hrubianskeho vojaka. Neobvyčajne mu bolo, že s týmto dievčaťom inak musí zachodiť ako s druhými. Zafúbil sa do Milky opravdove a táto láska docela ho zmenila.

Pred Michalom ale nezostalo to v tajnosti. Milka už bola takrečeno jeho sľubenicou a sklamaný milenc myslel na pomstu. Ledva vyčkával ten čas, kedy ju bude môcť vyplniť.

Strážmajster Ján vskutku za ženu si vzal Milku a dal sa preložiť k menšiemu garnizonu, kde je živnosť lacnejšia ako v meste. Takto sa stalo, že keď sa Michal

vyslobodil od vojančiny, nevedel kde má hľadať svojho soka, na ktorom sa chcel vypomstiť.

Roky uplynuly. Strážmajster Ján blažene žil i so svojou rodinou. Časom ale zunoval vojenskú službu a túžil po svetskom stave, ktorý neodtrhne ho od svojej rodiny. Keď sa o tomto sďoveril svojmu kapitáňovi, ten mu radil, aby šiel za učiteľa.

Dal sa teda do učenia, a keď si zaopatril diplom, dostal sa do Sabanovej za učiteľa. Dakolko rokov žil v najväčšej spokojnosti v tejto malej osádke. Práve tak láskave a krotko zachodil so školskými deťmi, jak prísne abrichtoval bol u vojska naň sverených regrúťov. Pomaličky aj hlava mu ošedivela.

Jedného dňa jeho manželka vedúc dieťa za ruku, šla na prechádzku. Tu zrazu stane jej do cesty jeden sedliak a pýta sa:

— To si ty Milka?

— Tak ma volajú, — odpovedala ona, — ale kto si ty?

— Nepamätáš sa na mňa? — pýta sa mužský dojata.

— Ach, Bože môj, Michal! . . .

Za chvíľu v rozpakoch stáli títo bývalí sľubenci, ale neskôr ako starodávni známi počali besedovať. Žena vyrozprávala, ako sa jej vedie a ako dobre nakladá s ňou manžel. To rozčulilo Michala. Krv sa pobúrila v ňom a stískal päsť.

V úplnej kráse stála pred ním Milka, ktorú od neho jeho bývalý predstavený ukoristil. S nekonečnou rozhorčenosťou naplnila sa jeho duša a na krátko odobral sa od mladej ženy, kdežto zúrila v ňom šelmovská pomsta. Odhodlal sa, že zavraždí jej manžela.

Striehol naň vedľa školy. Krv prúdila sa v ňom a v ušiach mu hučalo. Nezbadane vkradol sa do školskej izby, kde Ján vyučoval.

Tento sedel medzi deťmi, súc obrátený chrbtom k Michalovi. Ako sa premenil! Sotva mu minulo štyridsať rokov a vlasy mal ako mlieko. Na ramenách držal jedno malé dieťa, ozajstného anjelika a okolo neho bol krídol veselých dietok. Veľmi dobrým človekom musí byť ten, koho deti takto milujú.

Michal s horiacim pohľadom pozoroval tento výjav. Ako čo by sa bol sklamal. On toho starodávneho, prísneho a pyšného človeka chcel potrestať, ktorého nenávidel a ktorého smrti venoval, a miesto toho našiel šedivého a zohnutého starika, okolo ktorého roja sa malé deti. Ako že by tedý mohol pozdvihnúť naňho ruku vražedlnú?

Zrazu bolo počuť zo susednej izby hlas druhého učiteľa:

— Nezabiješ! Dietky moje, kto odoberie život svojho spolublížneho, fažký hriech spácha. Krvavým skutkom prehreší sa proti Bohu a celú rodinu pozbaví starostlivého otca, alebo matky. Odtrhne od úst deťom každodenného chleba. Takýto vražedník urobí z matky nevládnú vdovu, deti však vženie do najväčšej biedy. Budú sa túlať po svete. Budú hladovať a mrznuť, lebo

nemá sa kto starať o ne. Preto hovorí Boh v desatoro prikázaniach: «Nezabiješ!» Počas celého života vášho pamätajte na to...

Michal ešte vždy stál vo dveroch a voláky boľastný cit tlačil jeho nádra. Slzy mu tiekli a od toho bolo mu ľahšie. A keď Ján po vyučovaní modlil sa s deťmi, so skrotenu dušou modlil sa i on:

— A odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame našim vinníkom...
Fatranský.

CHÝRNÍK.

Z kráľovského dvoru. Jeho veličenstvo kráľ v pondelok dňa 29. júla o 11. hodine prijal v Išli v osobitnom výsluchu uhorského ministerpredsedu. Ministerpredseda z tejto príležitosti jeho veličenstvu kráľovi podal zprávu o politickom rozpoložení a o bežných záležitostiach politických.

Náhrobný pomník dr. Jánovi Tóth. Pamiatku zmužilého obrancu katolíckej cirkve početní priatelia jeho tým umienili si zvečniť, že mu postaví zásluhám jeho zodpovedný náhrobný pomník. Ku tomuto vznešenému cieľu stredisko kresťanskej ľudovej strany na prvom mieste venovalo tristo korún. Výboru vystavenia pomníka poslané je zo stránky obecnstva 1180 korún.

Chýry zo Spiša. Pavel Sztrissovszky, farár v obci Csontfalu (v Čenčicách), po dlhej nemoci a po pobožnom prijatí sv. sviatostí v 77. roku veku a 51. roku kňazstva svojho zomrel dňa 12. júla. Nebohý narodil sa v Slovenskej Vsi. — V somolnokhutskej bani dňa 17. júla jedna skala zabila robotníka Franca Rusznáka. — V obci Görögfalu (Závadka) dňa 9. júla následkom udrenia hromu 2 domy s gazdovskými staviskami zhorely. — V Novej Belej dňa 3. júla 8 domov zhorelo. Škoda je značná. — Gróf Štefan Tisza mladší, syn bývalého ministerpredsedu na koči, a síce na štvorke prišiel z Debrecína do Šmeksu, cesta trvala päť dní. — V Nižnom Šmeksi bolo do 15. júla 394 hostí, v Barlangligete do 4. júla 1316, v Šmeksi do 10. júla 1618, v Tátralomnici do 13. júla 868, v Tátraszéplaku do 8. júla 646 osôb. — Priemyselnú výstavu v Novej Vsi dňa 21. júla popoludní v prítomnosti hlavného župana Gejzu Salamona zakľúčili. Asi 10 tisíc ľudí si obzrelo vystavené pekné veci. — V popradskej tehelni zasypala hlina robotníka Štefana Knébela. Keď ho vyslobodili ešte žil, ale následkom utrpených ťažkých rán o jeden deň zomrel. — V Tatrách na belanskom košari napadol jeden starý medveď baču Jozefa Vidu a ho veľmi podriapal, ani by nebol ušiel smrti, keď by sa v blízkosti zamestnaným robotníkom nebolo podarilo odohnať medveda. —

Aladár Salamon predal svoj fridmanský majetok kežmarskej špárkase za 650 tisíc korún. — Pruský knieža Hohenlohe má vo Vysokých Tatrách 23 tisíc jutár vlastného majetku a asi 10 tisíc jutár arendovanej plochy na poľovačku. Vo svojom majetku má 1200 jutár ohradeného zverínca. V tom, ako i na slobode v jeho majetku a v arendovanom jest asi 1070 jeleňov, 20 amerických turov, 27 skalných kozí a asi 600 kamzíkov, okrem toho sú tam aj medvede a iné u nás zvyklé zvery. — Dňa 24. júla si minister orby Ignác Darányi pozrel Červený Kláštor, Smrdžonku, cestu, ktorú popri Dunajci na krajinské útraty tieto dni už začali robiť, potom nedecký zámok a tam odtiaľ urobil výlet do Tetier ku rybaciemu jazeru. — Starolubovenský mestský výbor dňa 20. júla vyvolil jeho excellenciu nášho pána biskupa dr. Alexandra Párvyho za čestného mešfana. — Jozef Klein, farár v obci Szepessümege (v Smižanoch) dňa 23. júla slávil 40 ročné jubileum svojho kňazstva. — V obci Pálmafalu pri Novej Vsi dňa 24. júla vdova po Ondrejovi Hudacsek do studne skočila, vytiahli ju ešte živú, ale o hodinu zomrela. Nešťastná duša!

Štvornásobná vražda v Dánoši. Sdelili sme, že v noci z piatku na sobotu predošlého týždňa zavraždili ohavným spôsobom na pustatine Dánoš krémára Štefana Szarvasa, jeho manželku, chovanicu a paholka Pavla Tabányiho. Vraždu zpáchali valašskí cigáni, ako z doterajšieho vyšetrovania vysvitá nasledovne. V piatok 19. júla večer prišiel do výš spomenutej krémy Pavel Tabányi, mliečiarky paholok zo susedného majera. Krémár ponúkol paholkovi pohár vína. Víno doniesol vo dvoch pohárkoch. Jeden pohár pre seba a druhý pre paholka. V tom prišli do krémy traja cigáni, ktorých krémár len preto obslúžil, bo tam bol Tabányi a nebál sa, že by ho napadli. Cigáni si dali doniesť jeden liter vína. Szarvas doniesol víno v troch menších pohároch a predložil ho cigánom. Cigáni pýtali si na to voľačo k jedeniu. Krémár išiel do komory a za ten čas napadli cigáni Tabányiho, ktorý utiekol pred nimi do šenku, kde ho zabili. Ako sa krémár s jedlom z komory vrátil, keď videl, čo sa robí, vbehol do izby, v ktorej s rodinou spával, cigáni ale sekerami rozrúbali dvere, vlámali sa do izby a zavraždili Štefana Szarvasa, jeho manželku a konečne ohavným spôsobom chovanicu Terezu. — Varovať sa treba valašských cigánov.

Víchor a ľadovec. V Sliači minulý týždeň zúrili veľký víchor, ktorý pred budovou správy kúpeľov vyvalil jeden viacstoročný dub. Vyvalený strom padol na hotel «Buda», ktorého strechu prevalil a balkón úplne dolámal. Na šťastie na balkóne nebolo živej duše a takto väčšie nešťastie sa nestalo. — V chotári obce Jesenica neďaleko Námestova bol víchor, počas ktorého padal aj veľký ľadovec.

Vykázani židia. Z Bukareštu oznamujú, že v okrese Jassy minulé dni vykázali z Rumunska šestnásť židovských familií. Vykázaných židov obviňujú, že mali účasť vo zbure sedliakov. Vykázani židia sa vysťahujú do Ameriky.

Útok na portugálsku kráľovnu. V Portugálsku následkom vyzdvihnutia krajinskej ústavy a pre vymenovanie ministerpredsedu za diktátora zmáha sa revolúcia. Toto dokazuje aj londýnska zpráva, ktorá oznamuje že na portugálsku kráľovnu neďaleko Lissabonu spáchali útok. Kráľovna Amália totiž so svojim synom Belom a s dvorným sprievodom viezla sa na automobile z Cintry do Lissabonu. Automobil už bol blízko hlavného mesta, keď neznámi útočníci začali hádzať kamením na automobil a kráľovnu na ruke ranili. Kráľovna ale neztratila duchapritomnosť a automobil dala pristaviť, lenže vtedy útočníci už ušli. Útok v dvorných kruhoch vzbudil veľké rozčulenie, lebo od istého času veľmi sa boja o život kráľovnej. Tento politický obrat totiž, ktorý nastal v poslednom čase v Portugálsku, privlastďujú kráľovnej. Revolucionári hovoria, že za vyzdvihnutie ústavy a za absolutismus je zodpovedná kráľovna, lebo že ona primala kráľa ku tomuto kroku.

Podpaľovanie. Z Rožňavy oznamujú, že v Silici posavád neznámy páchatel podpálil dom gazdu Zacsára. Oheň sa veľmi šírila a za hodinu zhorelo 25 domov aj s bočnými staviskami. Škoda činí asi 100.000 korún. Aj ľudský život padol ohňu v obeť. Manželka Štefana Labanca úplne zhorela, ťažko popáleného gazdu Jána Fodora ale odviezli do nemocnice v Rožňave, kde teraz zápasí so smrťou. — Aj v Rožňave bo! minulé dni v noci oheň. Následkom neopatrnosti tesárskeho pomocníka Cipészera chytil sa dom Árpádovej Polatsekovej, ktorý aj so susednými domami a s bočnými staviskami úplne zhorel. Počas ratovania jeden ťažký parkan srútil sa na ohňohasiča Pavla Kráľika a ho zabil. Ohňohasičovi Sikorskému prebil parkan hlavu a aj viacerí boli ešte ranení.

Perského veľvezíra zavraždili. Z Carihradu oznamujú: Dľa z Teheranu došlých zpráv minulý týždeň zavraždili tam perského veľvezíra, veľvezírovho syna a 14 jeho verných ľudí.

Vybúšil benzínový rezervár. V Novej Pešti v Árpád-ulici pod č. 3. minulé dni večer v dome elektrotechnika Jakuba Muskáta pomocník Jozef Juhász nad jedným benzínovým rezervárom zapaľoval si cigaretu. Zo zápalky ale jedna iskra odskočila do rezerváru, následkom čoho benzín vybúšil a v dome povstal oheň. Hasičovia Novej Pešti hneď dobehli k ohňu, ktorý za krátky čas udusili. Pomocník Jozef Juhász sa len ľahšie popálil.

Vlakom zapríčinený oheň. Dňa 22. júla popoludní po železničnej dráhe medzi stanicami Galantou a Lipótvárom jachajúci nákladný vlak v chotári zelenickom podpálil zbožie ešte na koreni stojace. Vetrom rozduchovaný oheň behom pár minút zničil asi tridsať jutár jačmeňa. Škoda činí asi 8000 korún. Pochvalu zasluhujú železniční strážnici Čelár a Chmelár, ktorí svojou obratnosťou šírenie sa ohňa prekazili. Na druhý deň vlak opäť podpálil na hrstiach ležiace zbožie, ale na blízku pracujúci robotníci oheň ešte zavčasu udusili a oheň veľkej škody nenarobil.

Katastrófa parnej lode «Kolumbia». Parnú loď «Kolumbia» pri pobreží Kalifornie stihla katastrofa, ktorej asi štopäťdesiat ľudí padlo v obeť. Medzi obeťami je mnoho žien a detí. Katastrófa sa udala nasledovne: Parná loď «Kolumbia», na ktorej bolo veľmi mnoho cestovateľov, plávala zo San-Franciska do Portlandu. Katastrófa sa udala podvečer. Už mrkalo a na more spustila sa hustá hmla, tak že z lode nebolo možno ani na pár metrov vidieť. Takto potom, keď mužstvo «Kolumbie» zbadalo nákladnú loď «San-Pedro», už bolo neskoro, loď nemohla vyhnúť srážke. Veľká nákladná loď s celou silou vrazila do «Kolumbie», na ktorej urobila veľkú diery. V nasledovnom okamihu loď «Kolumbia» začala tonuť. Ľudia naľakaní behali sem i tam, len jeden človek ostal pokojne na svojom mieste, kapitán lode Doran. S podivnou chladnokrvnosťou vydával rozkazy z veliteľského mostka, ale vo všeobecnom zmatku nebolo nikoho, kto by ho bol poslúchnul. Mužstvo nevedelo čo robí a nezobudilo ani v kabinách spiacich cestovateľov. Takto potom mnohí v spánku zahynuli. Väčšina cestovateľov ale následkom srážky sa prebudila a títo naľakaní začali behať po palube, kde sa odohraly hrozné výjavy. Jedni sa bili pre ohranné pásy, iní zase bežali ku ochranným člnkom. Z ochranných člnov len málo sa podarilo spustiť, lebo loď veľmi rýchle utonula. Kto skočil do mora a nevedel sa dostať na nákladnú loď «San-Pedro», ten zahynul vo vlnách. Medzi mŕtvymi je vyše sto žien; medzi zachránenými ľuďmi sú zväčša námorníci «Kolumbie». Kapitán Doran ale až do posledného okamihu ostal na svojom mieste a spolu so svojou loďou sa utopil. Následkom srážky aj nákladná loď «San-Pedro» sa porúchala, asi za dve hodiny ju hádzaly vlny sem i tam, až konečne parník «Raoule» jej prišiel na pomoc a dotiahol ju do prístavu.

Oheň. Vo Fraštáku (Galgócz), dňa 24. júla popoludní v sklade tamojšieho veľkoupca Wertheimera z nepozornosti jedného učňa vybúšil petrolejový sud, následkom čoho povstal oheň, ktorý spustošil celý sklad, ako i strechu susedného kupca so strižným tovarom. Škoda činí asi 70.000 korún.

Vzducholod. Obyvatelia Horných Zeleníc dňa 24. júla boli svedkami zriedkavého výjavu. Ponad chotár obce Zelenic vo výške asi 30 metrov povznášal sa jeden veľký balón, ktorý potom v blízkosti spustil sa na zem. V koši balóna sedeli dvaja páni, ktorí chceli na vzducholodi dostať sa do Ruska. Ponevác ale všetku zásobu so sebou vzatého piesku vysypali a vzducholod predsa sa nechcela pozdvihnúť, sosadnúc na zem, pretrhli svoju cestu. Ani cestovateľom, ani vzducholodi sa nič nestalo.

Besná kočka. Z Dévy oznamujú, že tam na kočke vdovy po Ludvikovi Szöllösymu náhle vypukla besnota a besná mačka pohrýzla dve slúžky vdovy. Besná kočka potom vyskočila von oknom, ale ju začali prenasledovať a po dlhom namáhaní podarilo sa im ju zabiť. Pokúšané slúžky odviezli do Pasteurovho ústavu v Budapešti.

Náhrobný pomník pápeža Leva XIII. Z Rímu oznamujú: v lateránskej basilike s. Giovanniho minulé dni predpoludním odovzdal sochár-umelec Tadolini náhrobný pomník pápeža Leva XIII. Pri odovzdaní pomníka prítomní boli ôsmi kardináli, medzi týmito: Merry del Val, Francola a Mathieu, krem týchto asi dvesto prälátov, mnoho žurnalistov a pozvaných hostov. Sochár Tadolini povedal reč, v ktorej rozvinul, že ideu pomníka čerpal z diel pápeža Leva XIII. V mene kardinálskeho výboru, ktorý objednal sochu, rečnil kardinál Vanutelli, ktorý sa poďakoval za pekné dielo sochárovi Tadolinimu a pomník odovzdal kardinálovi Satoillovi, ktorý na to povedal vzletnú reč o pápežovi Levovi XIII. Slávnosť trvala za dvadsať minút, zatým obecnosť v obrovskom počte vtiahlo do basiliky, aby si obzrelo náhrobný pomník.

Nešťastie vojakov. Minulé dni večer na Malom Dunaji pri Prešporskej bráne päť obecných vojakov 19. jágerského batalliona vysadlo na čln a veslovalo na prostried rozvodnenej rieky. Čln následkom silného vetra a veľkého vlnobitia sa odrazu prevrhol a päť vojakov padlo do vody. Na ich zúfale výkriky jedna práve vtedy tade veslujúca štvorka športového klubu pospíchala na pomoc topiacim sa vojakom a jedného oratovala, kdežto druhý vojak oratoval sa tak, že sa chytil člna. Tretí šťastne vyplával na breh, dvaja vojaci ale, menom Dileznert a Wolfner sa utopili.

Uhorské kone v Japonsku. Japonská vláda dala nateraz kúpiť v Uhorsku päťdesiat tisíc koní. Kone vo Fiume vyložia na loď.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prostredníctvom môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet».

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

HOSPODÁRSTVO.

Učme sa hospodáriť.

Každý človek má voláke povolanie, tomuto ale len vtedy zodpovie dokonale, ak sa prichystal k tomu. Všetkému sa treba učiť, tak aj hospodárstvu. Veď práve to je príčina chudoby malých hospodárov, že nechystajú sa k svojmu povolaniu, lež uspokojia sa s tou vedou, ktorú od otcov pochytili. U nás teda obmedzená je ho-

spodárska výchova, a to je príčina tomu, že hospodár nevie zo zeme vyniesť tolko osohu, koľko potrebuje ku zaokrytiu svojich potrieb; preto beží ľud náš do cudziny a preto hľadá svoje šťastie u červených socialistov. My neraz poukázali sme na chyby, ktoré páchala vláda vtedy, keď vydala malých hospodárov v korisť židovským úžernikom. Vždy prísne sme písali o tejto ľahostajnosti liberálov a žiadali sme pomoc a obranu pre triedu hospodársku, ale hlas náš bol slabý, nevšímali si ho liberáli. Tí o seba mali starosť a nie o milióny malých hospodárov. Len teraz, keď už následky tisíceroch chýb každému do očí bijú, volajú a kričia ľudia na všetky strany: zle je; trieda hospodárska hynie, pomáhajte.

Naši ehýrni hospodárski politikovia od jakživa hovorievali: netreba sa báť, nič sa nestane gazdom. Tí sú najlepšie zaopatrení, veď zem nikto neukradne a zdrží ona hoc akú veľkú dlžobu. Hlúpe reči. Len pozrime si gruntovné knihy, pozorujme, koľké majetky čarujú gazdov a dozvieme sa, čo boly hodné reči tých múdrych liberálnych politikov. Veď malí hospodári upádajú, miesto toho, žeby sa zmáhali. A nenie div, veď zanedbaný, opustený, neučený a bez mravnej a hmotnej podpory živoriaci sa ľud nemohol napredovať, kdežto pomery, medzi ktorými žijeme, aj hospodára nútia, aby ináčej zmýšľal, robil a žil, ako za starodávna.

O smutnom postavení malých ľudí teraz, keď je už pozde, každý píše a reční, lenže s tým nenasýtíme hladných a neobránime topiacich sa. A nielen hornouhorský hospodár (mimo žida) je biedny, ale vôbec v celej krajine. Nielen z našich chudobných krajov vandroje svet do Ameriky, lež aj z bohatej Dolnej zeme. U nás dá sa pochopiť chudoba a nedostatok. Kde že je horňouhorský hospodár od banátskeho, a predsa aj ten kričí a je nešťastlivejším ako Slovák, lebo zostáva bezbožným socialdemokratom. Uteká teda ľud do cudziny, lebo nechce čas mrhať, ubývajú robotníci a zem len povrchne obrábame. Ide to bez chuti, nerozumieme sa k hospodáreniu. U nás znevážený je stav hospodársky. Mladíci neberú sa do hospodárskych škôl, ako v iných krajinách a vedy hospodárske len pomaličky šíria sa medzi popolitým ľudom, čo je veľká chyba. Toho následky sú, že kým učený hospodár na jednom jochu preukáže 10 do 12 metrických centov zbožia, malý hospodár teší sa keď toho polovicu dostane. Vláda viac by mala dbať o hospodársku výchovu, a ľud tiež by mal uznať, že vo včulajšej dobe nedá sa tak hospodáriť, ako volakedy a že hlúpi človek nič úspešného nevyvedie na roli a v maštali. K zaopatreniu najpotrebnejších hospodárskych vied sú takzvané hospodárske opakujúce školy, a kde ich rozumný a svedomitý učiteľ vedie, tam badať aj výsledok. Ľud vyučujú takzvaní vandrovní učítelia, ktorí chodiac z obce do obce, držia prednášky o hospodárstve. Aj to má aký-taký osoh, hoc hospodárstvo praktične treba učiť a nielen z kníh. Teda učte sa a čítajte priatelia moji. Aj «Kreštan» vás poučea k mnohým užitočným vedám, veď nenie tej otázky a toho predmetu,

o čom by nepísal. Učenosť každý človek potrebuje. Hlúpeho človeka vysmejú vo včulajšej dobe a je ztratený. Kto sa nechce z novín a z kníh učiť, nech pýta radu od vzdelaného, od zkuseného hospodára, ktorý ho veľmi rád poučí. Učenie a zriadení hospodári obráňajú našu krajinu. K zriadenosti potrebné sú hospodárske spolky. Do takýchto treba shromažďovať gazdov a tam ich vyučovať, ako to čo najprísnejšie kladie na srdce pospolitému ľudu kresťanská ľudová strana. *Gazda.*

Pomýlení Hodžovci.

Orava.

Útoky, ktorým je vystavené katolícke kňazstvo pre svoju pridržiavosť ku kresťanskej ľudovej strane v národnárskych novinách, sú ešte vždycky na dennom poriadku. Zaumienil som si preto poukázať, jak zlomyseľne robia «Slovenský Týždenník» a «Ľudové Noviny», keď v každom jednom čísle na katolíckych biskupov a kňazov špinú. Chceme to urobiť — majúť ohľad nadovšetko na pomery oravske — menovite na okolnosti okresu veľko-bobrovskeho, kde je ablegátom pán Franc Skyčák.

Vyhadzuje nám kňazom strana národnárska na oči, že sme jednali proti svojmu vlastnému ľudu, keď sme nehlasovali na Skyčáka; že nesúhlasiac s národnárskou stránkou, že sa prehrešujeme proti viere; že my sme príčinou, že kňazi, ktorí s národnármi držia, po všelijakých mizerných farách bývajú prehánaní, hladom morení, kdežto že my zase tie najväčšie výhody požívame; konečne za hriech nám pokladajú aj to, že s osvieteným pánom biskupom *držíme* a preto nás v novinách a medzi sebou «pomýlenými *Párovcami*» menujú a či už prezývajú.

Pozrime sa z bližšie na tieto «hriechy» ľudového smýšľania kňazstva oravskeho.

Pravda, že kňazstvo katolícke nehlasovalo na Skyčáka, a síce preto nie, pretože Skyčáka jednoducho za nesúceho držalo na ablegátstvo. Aby si ale nikto nemyslel, že ja len preto tak píšem o ňom, lebo som protivného politického smýšľania a presvedčenia, nuž účtí sa pýtam pána Skyčáka: Koľko učenejších ľudí hlasovalo na vás, nadovšetko prečo nehlasovalo na vás tých pár kňazov, ktorí svojich veriacich na vašu stránku poslali votizovať? Zato, pane Skyčák, najprv urobte poriadok vo svojej stránke a potom sa starajte o nás; najprv vyučte svojich privržencov, aby, keď oni iných posielajú na vás hlasovať, i oni sami to urobili. Lebo vás tedy títo páni držia za človeka súceho a vtedy zle robia, keď svoje vóta neodávajú vám; alebo tiež tak sú o vás presvedčení, jako aj my; a v tom páde nesprávne pokračujú, keď svojich ľudí zaženú do vášho ovčince, oni ale pekne-krásne doma zostanú, alebo — nad čím ste sa sami zasmiali — na kresťanskú ľudovú stranu votizujú. (Tento pád sa skutočne stal pri poslednej bobrovskej voľbe. Istý pán veľmi oduševňoval sa za Skyčáka, v deň voľby ale hlasoval na pána *Zajáka* a hneď

v tú chvíľu išiel *blahoželať* pánu Skyčákovi ku nádejnému *vítazstvu*!! O tom sa ešte aj teraz mnoho u nás rozpráva.) Ja, jako poznám Oravu, môžem tvrdiť, že u nás každý váš priateľ i nepriateľ, ba i vaša rodina i cudzí ľudia jednohlasne to tvrdia, že ablegátstva vám nebolo treba. A túto všeobecnú mienku ste aj potvrdili s vašim čudným účinkovaním na sneme, kde — jakonáhle ústa otvoríte — hneď smiech a najhlučnejšia veselosť povstane. Sami národnárski ablegáti sa haňbia za vás a známa je mienka jedného učeného národovca: dajte nám pokoj s celým Skyčákom, on sám moc nevie a rady od druhého tiež neprijme.

Vidno teda, že tí kňazi oravskí, ktorí sa pridržiavajú kresťanskej ľudovej strany, môžu mať spokojné svedomie, pretože držali sa tak, jako to dôslednosť jedného rázuplného muža požaduje.

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Zo Šariša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Krešťane».

Za povinnosť si pokladám k dobrému našeho ľudu opísať prítomne nasledujúcu dosť vážnu udalosť.

V jednej sedmohradskej stolici viacej židovským krémárom odobrali licenciu ku meraniu liehových nápojov z tej príčiny, že sedliakom borgovali v kréme nápojov vyše 4. korún. Židovskí krémári robili veľký krik a zadali ponosu ku stolici. Akoš Ugron, hlavný župan pri pojednávaní žaloby židovských krémárov sa vyslovil, že on má vedomosť o tom nariadení, že sa to ale stať muselo, bo židovskí krémári jejich užerným borgovaním, sedliakov na vnivoč obracajú. Ku potvrdeniu svojej výpovede predniesol nasledujúci príklad:

V jednej dedine istý sedliak za liter pálenky dal zo seba židovskému krémárovi prázdny veksel, na ktorý žid 100 korún napísal, následkom čoho ten sedliak za liter pálenky 100 korún musel zaplatiť. Takejto hroznej užery ešte nebolo na svete! Za takéto zdieranie ľudu je tá najmenšia pokuta, akú tí židovskí krémári zaslúžia, aby im odobrali licenciu ku meraniu liehových nápojov.

V šarišskej stolici je tiež nariadené, aby krémári neborgovali viacej trúnku v kréme, ako po 4 koruny. Za dávnejších časov nahliadala vrchnosť, aby sa toto nariadenie svedomite zachovávalo, viacej krémárov aj pokutovali. Prítomne upúšťa vrchnosť v prisnom dohliad-

daní na krémárov, preto títo borgujú ľudu v kréme koľko chcú, aj vyše 4. korún. Keď ale daktorého takého dobrého vtáka lapia, ten potom s tým švindluje, že on nie v kréme borguje, lež že domov berú na bôrg trúnok. Je to ale všetko jedno, či náš národ s borgovaným trúnikom doma, alebo v kréme do psoty, biedy uvalujú a na žobráciu palicu prinášajú židovskí krémári.

Úctive prosíme preto naše vrchnosti, aby prísnejšie dozeraly na svedomité zachovávanie nariadenia, že sa sedliakom nesmie trúnok borgovať vyše 4. korún. Veľkých zásluh by si nadobudli naši notári, rychtári a žandári, keby prísny pozor dávali na to, aby židovskí krémári nesvedomitým borgovaním liehových nápojov neuvalovali do záhuby náš národ. *Šaríšán.*

***

Zo Zayuhrova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Riadky tieto píšem v záujme nášho kresťanského robotníctva ku výstrahe.

V mesiaci júli predošlého roku chodil u nás akýsi človek a ponúkal knižky a socialdemokratické noviny robotníkom paličkovej fabriky. Naši robotníci s dychtivosťou čítali tak knižky, ako aj tie socialdemokratické noviny a nastalo hneď organizovanie. Následky tohoto boli tie, že traja predtým dost statoční robotníci, pre neslušné výstupky z roboty prepustení byť museli. Nato v krátkom čase založený bol spolok, do ktorého z 360 robotníkov vstúpilo 120. Nastala potom jednotajná vzbura. Bola ať o tom reč, že sa pánom statky poberú, že sa do kostola nemusí viacej chodiť a že kto vstúpi do socialdemokratického spolku, ten bude nad všetkým panovať.

Tie socialdemokratické noviny tak ďaleko priviedly náš predtým tichý a spokojný ľud! Konečne vypukol aj štrajk. Osvietená pani grófká, ako majiteľka paličkovej fabriky, nemohla vyhovieť žiadosti socialdemokratických robotníkov a bolo preto ustálené, že ktorý robotník nie je spokojný s výrobkom, bez všetkých ťažkostí bude prepustený. Robotá vo fabrike ale len zčiasťky bola zastavená, bo 120 robotníkov pracovalo ďalej. Na ustálený deň, v ktorý sa štrajkujúcim robotníkom doručil mali robotné knižky, shromáždili sa všetci na mestskom dome u pána notára a bol tam cez šesť dní aj pán slúžny z Bánoviec i so žandarmi. Štrajk sa zakončil s tým, že všetci robotníci neprijali robotné knižky a sľúbili, že na druhý deň do práce vstúpia. Vtedy vyšlo na javo, že nie robotníci, lež kadejakí darebáci, čo náš ľud len využítkovať a o jejich horko-ťažko vyrobené haliere priviesť chceli, príčinou boli tohoto štrajku. Pravda 24 robotníkov navždy prepusteno bolo z roboty. To sa muselo stať, bo boli k tomu vážne príčiny. Z roboty prepustení prišli takto o jejich dost statočný a istý výrobok. Včul nech im tú škodu nahradia socialdemokratickí vodcovia: Mezöfi, Goldner, Izrael,

Grossmann, Leitner, Garbai, alebo tí ľudomilovia, čo kresťanský ľud ku bezbožným socialdemokratom nesvedomite zvädzajú.

Socialdemokratický spolok u nás zanikol, lebo ho naši ľudia opustili a vrátili sa na predošlú cestu statočnosti. Socialdemokratickí vodcovia nech si ani nemyslia že v Zayuhrovi je ľud od Boha odvrátený, ktorý by sa dal zväbiť ku jejich hriješnym cieľom. Prosím pri tejto príležitosti všetkých kresťanských robotníkov, aby za celý svet nesadali na lep socialdemokratickým vodcom, bo týmto je ľahko hubovať a všeliaké hluposti sľubovať, bo oni z toho po pansky žijú. Jednotajné búrenie proti Bohu, náboženstvu a vrchnostiam k nič dobrému nevedie a je všade na škodu ľudu. Čokoľvek robia socialdemokrati a jejich priatelia je všetko len samý mam a klam!

Szecsánszky.

Výhlady na žatvu.

Zpráva «Krajinského Hospodárskeho Spolku» od 25. júla udáva výsledok žatvy nasledovne:

Arad. Pšenica, jačmeň a raž už zožali, miestami žnú ovos. Pšenica dáva od katastrálneho jutra asi 5—6 metrických centov, raž 5—6, jačmeň 6—7 m. centov, ovos 7 m. centov. Mlatba pomaly ide. Počasie je vetrivé a miestami prší. Kukurica dobre stojí, dážď je nevyhnutne potrebný.

Baja. Raž a pšenica sú zožaté, raz dá 6—6¹/₂, pšenica 7—7¹/₂ m. centov od katastr. jutra. Ovos žnú. Kukurica potrebuje dážď.

Békéscsaba. Pšenica dáva 4—5 m. centov, jačmeň 5—6, ovos 6 m. centov od katastrálneho jutra. Kukurica potrebuje dážď. Na krmu je núdza.

Győr. Počasie je dobré. Pšenica a raž prostredne sypú, jačmeň a ovos prostredne slabo. Kukurica sa pekne vyvíja.

Kaposvár. Pšenica dáva 8 m. centov, raž 7—8, jačmeň 5—7 m. centov od katastr. jutra. Ovos stojí horšie než prostredne. Na všetko potrebný je dážď. Počasie je jednotajne horúce a suché.

Nagyszentmiklós. V žatve sa pokračuje. Malí hospodári už aj zväzajú. Pšenica zle sype, miestami dáva jeden metrický cent od katastr. jutra. Jačmeň lepšie stojí. Ovos a kukurica sú obstejnú. Viniciam mnoho škodily mrazy a suchá. Ovocia je málo.

Nagyvárad. Žatva sa v celej stolici už zakončila. Pšenica veľmi zle sype. Ostatné druhy obyľia dávajú obstojne.

Nyiregyháza. Raž dáva 4¹/₂—5, pšenica najviacej 6 m. centov od katastr. jutra.

Nyitra. Počasie je suché a teplé. Žatvu zakončili. Mlatba je v úplnom behu. Pšenica dáva 8—10, raž 7 do 8 a ovos 6—8 metrických centov od jedného katastrálneho jutra.

Pancsova. Pšenica dá asi 4 metrické centy od katastrálneho jutra. Kukurica pekne stojí.

Szatmár. Asi za dva dni zakončia žatvu. Lúky potrebujú dážd.

Temesvár. Panujú hrozné horúčosti, následkom čoho je veľmi sucho.

Versecz. Pšenice očakávajú najviac 2¹/₂ m. centov, ovsu 12 a jačmeňa 7—10 m. centov od katastrálneho jutra.

Zalaegerszeg. V žatve pokračujú, dážd posledných dní je veľmi osožný.

K našemu vyobrazeniu.

Slonov vidia u nás India len vo väčších zveriencoch, kde im pohadzujú cukríky, koláče a zabávajú sa s nimi. V jejich vlasti ale, totiž v Indii, slonov nepotrebujú len na zábavu, lež ku ťažkým prácam, ako u nás voly, alebo bivoly a to tým viacej, bo je slon veľmi pevný a znesie alebo uvezie i najväčšie farchy. Vyobrazenie terajšieho čísla predstavuje nám slonov v práci, každému sedí na krkoch chlap, čo ho poháňa ako pacholek.

Rozmary a žarty.

Smierenie.

Pijak, ktorý vo svojom živote nikdy vodu nepil, dal si na smrteľnej posteli podať za pohár vody.

— Pred svojou smrťou musíme sa smeriť so svojimi nepriateľmi — povedal pijak a potom vypil vodu až do dna.

Zo školy.

Učiteľ: Povedz mi, koľko je polovica z piatich.

Žiak: No, už ma má! (pošepnul k susedovi) keď poviem dve, to mu bude málo a keď poviem tri, to zas bude veľa.

Chcel sa zavďačiť.

Fiskál: A vy chcete prísť ku mne za sluhu, však som vas len v predošlom týždni bránil pre krádež?

Zlodej: Práve preto k pánu fiskálovi by som sa rád dostať, lebo toľko pekného povedali o mne tam pri súde, že sa im s tým len zavďačím, keď prídem k nim do služby.

Spravodlivé vážky.

Mäsiarova žena v P. veľmi tučnela. Raz príbehne k mužovi a hovorí:

— Ale mužú môj pomysli si, veď ti ja vážim už sto kilov...

— Sto kilov? — odpovie zarazený mesiar. — Nuž a na čom si sa vážila?

— Na minciery v jatke.

— No, tak sa nestrachuj, lebo tak máš lne 80 kilov! — potešil ju mäsiar muž.

K povšimnutiu pre kresťanských Slovákov.

Dňa 4. augusta b. r. shromaždíme sa ku slušnej a veľkolepej zábave, ktorú usporiada Pešťbudínsky Katolícky Delnícky Kruh v zahrade Kruhu VIII. okresu, Práter-ulica číslo 6. Začiatok o 5. hodine popoludní. *Programm:* 1. Krásne slovenské piesne, prednáša spevokol Katolíckeho Delníckeho Kruhu. 2. Prvá slovenská panoráma, kde vidieť všetko, čo sa v Pešti ešte nevidelo. 3. Svetová pošta. 4. Divadelné predstavenie: Ruský špehuň. — Vstup voľný. Srdečne vítaní sú všetci poriadni krajanovia a krajanky. *Správa Kruhu.*

Verejná prosba.

Ešte dňa 26. apríla b. r. ztratilo sa mi 11 rokov staré dievča. Oblečené mato čiernu kacabajku a červenú sukničku. Dal som dievča kurentovať v našom okrese, lež bez výsledku. Prosím prítomne všetkých priateľov ludu ponížene a s úplnou dôverou, aby ma o tomto dieťati, či žije alebo zomrelo, láskave upovedomí ráčili.

Ján Dicsir.

Mocsonok (stolica nitrianska).

Spisy redakcii zaslané.

Dennica. Ženský a rodinný list pre poučenie a zábavu. Redaktorka Terezia Vansová. Vychádza každý mesiac raz. Na rok predpláca sa 3 koruny. Do Nemecka 4 koruny. Do Ruska 2 ruble. Pre Ameriku 1 dollár. Pre ostatné cudzozemsko 5 korún. — Vydáva Fr. Votruba v Pešti (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 3.), kam sa majú predplatky zasielať.

Slovenský a maďarský a maďarský a slovenský slovník, zostavil dr. Adolf Pechány, vo dvoch sväzkoch. Oba sväzky, ktoré už boli veľmi potrebné, vydalo knižníctvo Vilhelma Lauffera (Bratia Révai, literárna učastinárska spoločnosť.) Cena je ľavná. Každý sväzok osobito broširovaný stojí 2 koruny 50 halierov, v plátne viazaný 3 koruny 20 halierov. Obidva sväzky spolu broširované 5 korún, v plátne viazané 6 korún. Objednávky nech sa zasielajú na adresu: Révai Testvérek. Irod. Intézet r. t., Budapest, Üllői-ut 18. sz.

Krajinská púť do Svätej Zeme. Odchod dňa 3. ho septembra roku 1907. Smer cesty: Budapest—Fiume—Loreto, Rím—Neapol—Pompeji, Messina, Alexandria, Jaffa, Jeruzalem, Nazaret, Alexandria—Venedig—Fiume Budapest. — Ceny súčastnenia: I. trieda 900 korún, II. trieda 700 kor., III. trieda 350 kor., v ktorej summe obsažené je zaopatrenie v Lorete, Ríme, Neapoli, Jeru-

zaleme a Nazaréte, ako aj na lodi. — Podrobným vysvetlením poslúžia: duchovný vodca Ferdinand Kaizer, kvardian kláštora Františkánov (Budapest, II., Margitkört 23.), technická správa: Uhorský podnik cestovateľský úč. spol. (Magyar Utazási Vállalat R. T., Budapest, IV., Eskü-ut 3.)

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyššie označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

P. H. Ó-Lubló. Veľká púť na Kalváriu žebričovskú pri Krakove odbavuje sa dňa 15. augusta.

P. A. R. Ö. Práce vďačne prijímame.

P. Dopisovateľ. Bazin. Máte pravdu. Zabudli sme to udať, čo socialdemokratický «Slovenský Týždenník» nielen očul v Horných Orešanoch pred voľbou bubnovať, lež to v 28. čísle na strane 5. nasledovne aj vypísal: «dnes príde ten luteránsky kandidát aj s bachratou Katarinou Luther, a budú pred vami kľbasy žrať, za ktoré ešte nezaplatili». — Ten už naozaj má dlhé očuvadlá, čo z Budapešti to očuje v Horných Orešanoch bubnovať, čo sa tam nikdy nebubnovalo.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 30. júla.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.

Pšenica: tiská K 21.70—22.90, peštianska K 21.60—22.30, stolno-belehradská Kor. 21.55—22.80, hanátska K 21.15—22.35. — Raž: K 17.00—17.20. — Jačmeň: na krm K 13.80—14.20. — Ovos: prvotriedny 16.25—16.40, druhotriedny 15.85—16.20. — Kukurica: K 12.50—12.60. Repica: K 34.40—34.90. — Proso: K 10.00—10.50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	36.00	35.20	33.80	32.60	31.60	30.60	29.80
		č.	7	7½	8		
		K	28.20	26.20	17.40		

Drobné otruby: K 12.00, hrubé K 12.60.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 135.00 do 145.00 za 120 kilogr.; datelina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 0.00—0.00, žlté K 0.00—0.00 za 100 kilogr.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 18.50—19.50, tarkavá K 18.00—18.50. — Hrach lúpaný: K 24.00 do 43.—. — Šošovica, veľká čistá: K ———. — Kónopné semä: K 25.75—27.00. — Lanové semä: prima K ———. — Rasca (kmín): 87.00—89.—. — Mak: K 86.00—90.—. — Ladník: K ———. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 77.00 do 77.50, kockový K 79.00—79.50, žltý K 77.00—77.50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 41.00, fiumánsky White-Star (***) K 34.00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 35.00—36.00, bosenský K 55.50 do 56.00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 00.00—00.00, srbské (100 kusové) K 39.00—39.50.

Sviňská masť: budapeštianska K 148.00—149.00.

Slanina: vidiecka K 000.00—000.00, mestská 4 kusová K 131.00—132.00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 159.00 do 160.00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 48.00—49.00.

Vajcia: prima uhorské K 68—70, podležšie K 66 do 68 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 1.60—1.80, k vareniu K 1.20—1.40, syr 14—20 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 6—10; kurence k smaženiu K 1.20—1.40, kurence k pečeniu K 2.00—2.40, sliepky na polievku K 2.50—3.00 za jeden pár.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt. O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov pogaňa zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-krádsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Francková : zvláštnosť :**„Perlové žito“**

jest najlepšia obilná káva,
silnej vône,
v chuti zrnkovej káve podobná,
vzhľadne zaobalenie.
čistě výroby

Pečlivú prípravu zaručuje :

Henrika Francka synova.

Malá dávka pravej : **Franckovej** :
prilohy ku káve

dodáva „perlovej žitnej káve“
plnejšiu chuť,
krásnu zlatohnedú barvu !

Pravá

len s touto

ochrannou
známkou :

a s
menom

Franck

Oznam.

Dňa 12. augusta bežiaceho roku ráno o 9-tej hodine, bude sa v Radošine na obecnom dome predávať volakedajší Krajsovicsovárszky, na veľú ale nitrianskému biskupskému pántstvu patriaci majetok, jak v Radošine tak v Bzinci, v menších parcelách, ktoré dohromady 110 uhorských honov (jochov) činia po 1200 kvadrantných siah. Koľko káždá parcela obsahuje a jakú má cenu dozvedeť sa môže kazdý na obecnom dome, alebo u pána uradnika biskupského pántstva. — Vtom istom čase predávať sa bude aj materiál z jednéj pajtý. Jak tento materiál, tak aj výš menované role predávať sa budú len cestou verejnej licitácie.

Uradnietvo pántstva.

Pri objednavkách na naše
ohlasy, prosíme odvolávať
sa vždy na náš časopis.

*Posrite moje tlsté lica, lica...
a som malý chlapec predsa,
to len - ktorá duša by sa naedala :
• Kathreinerova Kneipp - sladová
káva ' žicinila !*

Opravdová je
len v originálnych
balíkoch s menom
Kathreiner.

Tá silná bôbková
káva nemá sa piť
bez nemišania!
**Kathreinerova Kneipp
sladová káva**
sa jedine dokázala
zanajlepší dōdavok,
ktorý ľahko
stravuje,
posilňuje a
zdravou
činí krv.

Deti
sa majú len na
**Kathreinerovú
navykať.**

Stefan Kucharek

stolarsky majster v Žiline (Zsolna) vyznačený na viacej výstavách, shotovuje všetky izbenné náradia, kostolné zariadenia, oltáre, lavice atď.; do kaviarne biliardy a ine stolarske práce dľa kresby.

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé driapané
12 kor.

Biele mákké,
jak páper 18
kor. — 24 kor.

Biele ako snáh
mákké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierkou franco; zamalenie a
nazpät prijati je pod touti vynim-
kou dovolenéjestli sa poštové
útraty vynahradia. — Benedikt
Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
Pilsen Čechy.)

Oznamy príjima

administrácia

„Krest'ana“

BUDAPEŠŤ,
Szentkirályi-ul. 28/a.

Pút' do**VELKEJ-MARIA-CELLY**

Pútna processia pohne sa z budapešfanského kostola františkanského vo vnútornom meste pod vedením P. Antona predstaveného kláštora a velebného pána Pavla Guba profesora piaristov, Cestuje sa po železnici.

Odchod 20. augusta o 4. h. popoludni z kostola františkanského vo vnútornom meste. — Karty k cestovaniu do 20. augusta dostať možno v sakristii františkanského kostola vo vnútornom meste, kde k dostaniu sú aj plán cesty, program a iné vysvetlenia.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem mōj, v slovenskej reči, bohatě ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. — Svajcarsko pôvodny systém Roskopf patent K 5, Registrované «orel» Roskopf nikol remontoar K 7.

I. hodinová fabrika cis a k. dvorný doposielateľ
Hans Konrád Brūx No. 400 (Česko.)